

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI NAPILAP.

FELVÉLTŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŐS LORÁNY
KIADÓTULAJDOSOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 42.

Megálltak a vonatok

Elérkeztünk ide is. Megértjük, hogy elszigetelve állunk a világtól és régi forspontokon mehetünk csak a szomszédba, de csak a szomszédba, mert igazán nem tudja az ember bátorságosabb-e messze menni. Tehát megálltak a vonataink. Debrecenig nem közlekednek a vonatok és nem lehet tudni, mikor indulnak meg újra.

Debrecen kereskedelme, amely úgyis olyan sokat szenvedett és amelynek teherviselésére még igen-igen sokat számítunk, s amely városunk további életének, fennmaradásának egyik főlétele lesz, az eddigi pangás után egyenesen meg van bénítva. De meg van bénítva az ipar is, amennyiben az még életben volt és újra életre kelt. Ma már annyira beleilleszkedett gazdasági életünkbe a vasút, már annyira nélkülözhetetlen szerve az életnek, hogy egy ilyen rövid — mert szeretjük hinni hogy csak rövid — megállás is rettenes érzéseket és gondolatokat vált ki az emberekből.

A vasutak megállásának oka a szénhiány. A rettenetes szénhiány. És amikor ez a rettenetes rém állandó fenyegetése felelünk föött függött és jelenlétét minden vonatkozásban éreztük és érezzük, akkor következnek be a bányák bezárása, a salgótarjáni zenúülés. A bekövetkezett eseményekre a kormánynak pedig az a válasza, hogy távozni akar heyeről és tiszta szociálista kormányt akarja helyébe átadni. Nem tudunk e pillanatnál alkalmasabb időt kormányválságra, mint a mostanit. Aikor a munkásság sok helyen kommunizáló, szocializáló céllal gyárakat, üzemetek foglal el, amikor megállnak a vonatok, mert a mozdonyokba való szén is hiányzik, akkor nem kormányválság, nem politikai akciókra van szükségünk nekünk, hanem minden áron való egértésre, amely megteremti a béke lehetőségét a saját viselkedésünk és nem az arikai vadászok, cseh, román, vagy szerb katonák megszállása.

Nézzük és lássuk meg Berlint. Ma a legborzasztóbb föfordulás teljében van. Tömegek véres összeütközése várható minden percben és rombolás, fosztogatás, gyilkosságok retentő eseményei készülődnek. Pedig ott meg van a többségi kormány.

Mi történnék nálunk, ha ez az ország most egyszerre, csak egy napra, egy föórára azt érezné, hogy kormány nélkül áll. Ha azok az elemek, amelyek csak egy alkalmas pillanatot várnak, hogy zavarogni kezdenek, észreveszik, hogy nincs fööttük kormányzó hatalom, mi lesz akkor.

A vaskerekek kattogásának megszüntével mintha ennek a városnak a szívdobogása szünet volna meg. Aggódomba várjuk, hogy életrekel-

sék megint és újra dobogni kezdjen a szíve. Rettenetes idők. Vajon mit hoznak még reánk?

Károlyi följaiánlotta a kormányt a szociálistáknak

Tanácskozások a szociáldemokrata pártban

Budapesti tudósítónk jelenti: Károlyi Mihály miniszterelnök és Nagy Vince belügyminiszter ma együtt megjelentek a szociáldemokrata párhelyiségben, hogy ott tanácskozzanak a párt intézőbizottságával. Jelen volt a tanácskozásokon Kunfi Zsigmond dr. és Garami Ernő is. Politikai körök szerint minthogy az utóbbi időben a szociáldemokrata párthoz tartozó munkásság egymásután kezdte elfoglalni a nagyobb gyárakat, hogy azokat szocializálja, a kormány belátta, hogy a nagyfontosságú dologban állást kell foglalnia. — Ezért kereszte fel a párt vezető férfait.

Hír szerint a kormány nem helyesli a munkásságnak a nagy gyárak szocializálására irányuló törekvését, mert a gyárak erőszakos szocializálásának híre a magyarországi állapotokat túlságosan bolsevik színben tünteti föl a külföld előtt. Ez a körülmény károsan befolyásolhatná a külföldnek irántunk táplált hangulatát.

A tanácskozás során Károlyi Mihály kifejtette azt az óhaját, hogy a munkásság a nemzetgyűlés összeülése előtt szüntesse be a gyáraknak és ipartelepeknek határukba való kerítésére irányuló akcióit, mert ha erre nem hajlandó, akkor a kormányt azonnali elhatározások elé állítják.

Kijelentette Károlyi, hogy a jelenlegi kormány radikális irányzata dacára sem hajlandó a munkásságnak mostani akciójért a felelősséget vállalni. Ha a munkásság e kérdésben nem ért egyet a kormánnyal, akkor a kabinet lemond és helyét tiszta szociáldemokrata kormánynak kell átvennie. Öszintén megmondta azt is, hogy a munkásság akciójában az eddigi megállapodások megszegését látja.

A Magyarországi Megbízható forrás szerint a miniszterelnöknek a szociáldemokrata párttól tett látogatása alkalmával följaiánlotta a szociáldemokrata pártnak a kormányzás átvételét s így a tárgyalások eredményei a helyzet további kialakulására nézve döntő fontosságúak lehetnek.

A Politikai Híradó több fővárosi estilapban a miniszterelnöknek a szociáldemokrata pártban folytatott megbeszéléseiről közölt hírére kijelenti, hogy azok nem felelnek meg a valóságnak és hogy Nagy Vince a tanácskozásokon nem vett részt.

A kultuszárca kettéválasztása

A vasárnapi minisztertanácsban ismét szóba került a kultuszminiszteri tárca betöltése. A tárgyalások során az a vélemény alakult ki, hogy a kultuszminiszterium mai szervezete nem tartható fönn az ügy ilven nagy sérelme nélkül. Ezért kívánatos, hogy a miniszterium mai szervezete két részre szakítottassék. Az egyikben megmaradnának az összes közoktatási ügyek, a másikban a vallási és művészeti ügyeket kezelnék.

A kultuszminiszter személyére nézve még nem történt megállapodás. A minisztertanács elhatározta, hogyha a szervezet megosztása keresztülvittele a mai viszonyok közt ehézségekbe ütköznek, későbbi alkalmas időpontban feltétlenül keresztül kell vinni.

378 halottja van a spanyol járványnak Debrecenben

— A közigazgatási bizottság ülése —

Debrecen város közigazgatási bizottsága ma délután Handler Gyula kormánybiztos elnökelete alatt ülést tartott.

Az ülés megnyitójában a kormánybiztos kijelentette, hogy bár a bizottság megbízatása már lejárt, de miután a közigazgatási bizottságokra vonatkozóan új törvény készül, kéri a tagokat, kötelességeiket teljesítsék továbbra is lelkiismeretesen.

Ezután az előadók betérjesztették a múlt év december haváról szóló jelentéseiket.

(Megszűnt a spanyol járvány)

Tüdős Káimán dr. főorvos bejelentette, hogy december havában, különösen az első három héten a közegészségügyi viszonyok

UNION
Ma, kedden
Január 7

Egyenlőség

Barrey világhírű színműve
négy felvonás an
Főszereplők:
Mattyasovszky I.
Bojda Jacl

APOLLO

Ma, kedden
Január 7
Ma utoljára

A VÖRÖS LOBOGÓ
a világhíradó
kom drámája 4
felvonásban
Főszereplő:
Gunnar Tolmacev.

igen kedvezőtlenek voltak. 20-án, mintha kettő vágta volna, megszűnt a spanyoljárvány. Mig december első három hetében a halálozások száma volt 76, tehát hetenként 25, a negyedik héten 6-ra esökkent. 22-én a járványkórházban már csak 4 beteg volt. A járvány szeptember második felében mutatkozott, legerősebb volt októberben, novemberben enyhült és december 20-án szűnt meg. A halálozások száma volt szeptemberben 6, októberben 177, novemberben 113, decemberben 82, összesen tehát 378. A viszonyok e javulás mellett is általában rosszak, különösen a gümőkór s a gyermekek görcsös és bélhurutos bántalmái miatt a halálozások száma decemberben is 14-gyel volt nagyobb, mint a születések száma.

A gyermekek halálózása összefügg a tejhiánnyal. Még mindig nincs biztosítva, hogy a betegek orvosi rendeletre megkapják a tejet. Amikor azt látjuk, hogy kávémérésekben, bodegákban, cukrászdákban és kávéházakban tejeskávét adnak a fogyasztóknak, közel áll a gondolat, hogy a betegek és gyermekek tejjel ellátására vonatkozó intézkedéseket még mindig nem hajtották végre kellő komolysággal.

A vízvezeték a szénhiány miatt csak időszakonként adott vizet, ami a közegészségügynek szintén ártott, egyebek mellett azért

is, mert a kórházakban a műtéteknél és egyéb-ként is megkövetelt tisztaságot fenntartani igen nehéz.

A születések száma 152, a halálozásoké 276 volt.

(Csökkent a posta forgalma)

Zoltán Ödön műszaki tanácsos, az állam-építészeti hivatal főnöke bejelentette, hogy az 1918. év második felében a posta, távirat és távbeszélő forgalom csökkent, amit az idézett elő, hogy a vasúti forgalom korlátozásával kapcsolatban a postai csomagforgalom is korlátoztatott, a kereskedelem pedig mindenütt pangásnak indult.

(Adózás)

Nagy József pénzügyministeri tanácsos pénzügyigazgató bejelentette, hogy 1918. december havában befolyt jövedelem vagyondobban 9305 korona 74 fillér, egyenes adóban 241582 korona 66 fillér, hadnyereség adóban 76903 korona 59 fillér, hadmentességi díjban semmi, bélyegjövédékben 55016 korona 10 fillér, díjjövédékben 3476 korona 19 fillér, dohánnyövédékben 205008 korona 08 fillér, határvámjövédékben 425 korona 20 fillér, fogyasztási és utadobban 21666 korona 56 fillér.

Tetőpontra emelkedett a forrongás Berlinben

Ebertet és Scheidemannt lámpavasra akarja huzni a Spartacus-csoport

Berlin, január 6. Eichhorn berlini rendőrfőnöknek elmozdítása végzetes következményekkel járt és a helyzet rendkívül válságossá lett. Amikor ugyanis a kormány megindta, hogy a Spartacus-csoporttal barátkozó Eichhorn rendőrfőnök fegyverezte föl a munkásokaj a fengerészek multkori lázadása alkalmával, elmozdította Eichhorn állásából és helyébe Ernst minisztert nevezte ki. Eichhorn megtagadta az engedelmességet. — Erre a hírrre a Spartacus-csoport alarmírozta a munkásságot. Az első gyűlésen Liebnechten kívül Eichhorn is beszélt és kijelentette, hogy ő állását a munkásságtól és a forradalomtól kapta, tehát csak a munkásságnak és a forradalomnak engedelmessékedik, különben nem. A tömeg ezután a Siegesalleebe vonult. Itt újabb gyűlés volt, amelyen az egyik szónok kijelentéte:

— Azonnal a birodalmi kancellária palotájába kell vonulni, hogy Ebertet és Scheidemannt felkössék a legközelebbi lámpavasra.

Liebnecht azt állította, hogy a birodalmi kormányban gonosztevők vannak s a proletárságot föl kell fegyverezni és Eichhorn elmozdítását erőszakkal kell megakadályozni.

A gyűlés ezután a „Vorwärts“, a „Berliner Tagblatt“, a „Morgenpost“, a „Berliner Zeitung am Mittag“, a „Vossische Zeitung“ és a Wolff-ügynökség szerkesztőségébe benyomultak s ott vandál pusztítást vittek véghez, az összes könyveket és kéziratokat kiszórták az utcára és felgyújtották.

A „Vorwärts“ épületére a következő szövegű plakátot ragasztották ki:

PARANCS!

A berlini helyőrség valamennyi csapata bocsássá magát 6 órakor az újonnan alakult kormány rendelkezésére.

Zimmermann.

A Siegesalleebe a rendőrfőnöki palotába mentek, amelyre nagy csapat rendőr állott körül. De mihelyt a tömeg odaérkezett, a rendőrség csatározott a tömeghez és kijelentette, hogy nem fog a népre löni.

A tüntetők megszállták a rendőrfőnöki palotát.

A kormány nem bukott ugyan meg, de a helyzet rendkívül komoly. A szerkesztőségeket állandóan megszállva tartják kézigranáttal föllegyverzett emberek és a lapok nem jelennek meg. Vasárnap este nem lehetett a Wolff-ügynökséggel telefonösszeeskötést kapni.

Letartóztatják a kormányt

Bécs, január 6. Nem lehetetlen, hogy Berlinben a munkások a miniszteriumokat és a birodalmi hivatalokat is megszállják és a kormány tagjait letartóztatják. A kormánynak Berlinben lévő csapatai — úgy látszik — megélták az engedelmességet. A munkásság benyomult a kaszárnyákba és visszatartotta a fegyveres beavatkozástól.

Vidéki katonákat hoznak Berlinbe

Berlin, január 6. A többségi szociálisták óriási tüntető menetben a Wilhelmsstrasséra övöltek. Scheidemann és Wiesel népbiztosok megjelentek a kancellária ablakában és beszédet mondtak, majd behívták a párt bizalmi férfait s közölték velük, hogy a kormány kormányhű csapatok segítségével megkísérli, hogy a Vorwärtsset visszaszerezze. — Közölték, hogy Spandau a Spartacus csoport kezén van s nagy munkástömegek Berlin ellen vonulnak.

Scheidemann kijelentette, hogy a vidékről katonaságot vontak be Berlinbe, amellyel megfékezik a Spartacus-csoportot és véget vetnek folytonos zavargásaiknak.

A béketárgyalások előtt

Wilson Olaszországban

Róma, január 6. Wilson szombaton délután fogadta a protestáns templomban a protestáns egyház képviselőit, akik előtt beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy csupán a hitéből merítette azt az erőt, amelyre a súlyos feladatok teljesítésében szüksége volt.

Róma, január 6. Az amerikai követségen adott reggeli után Wilson a Vatikánba hajtatott, ahol negyedórás kitogatást tett a pápánál, majd Gaspari bitoros államtitkárt látogatta meg.

Róma, január 6. Wilson elnök feleségével és leányával az udvari ebéd után a király és királyné kíséretében a pályaudvarra hajtatott, ahol szívélves bucsut vett egymástól Wilson elnök és az olasz király.

Róma, január 6. A sajtó képviselőinek fogadtatásánál Wilson elnök a következőket mondta:

— Azt hiszem, hogy a Párisban összeült államférfiak feladatai közös feladatok. Meggyőződésem, hogy nem fogunk megelégni a világ azon várakozásának, hogy a világ nagy nemzetek, például az olasz nemzetnek vágyait kielégítsük. Tudom, hogy a mi helyzetünk nem irigylésreméltó, mert most a népek szellemei beszélnek egymással. Az összes népek új szabályozást kívánnak, amely a jogon alapszik, vagy legalább is megközelelti a jogot. Mindaddig, amíg a nemzetek gondolatai tiszták maradnak, képviselőik határozatainak is tisztának kell lenniük. A nép kell hogy vezessen bennünket. Szükségünk van arra hogy a nép céljai és ideáljai megnyilvánuljanak.

Milano, január 6. Wilson vasárnap délután Milanoba érkezett.

A szerb-szlovén küldöttek Párisban

Páris, január 6. A szerb-horvát-szlovén királyságnak kiküldött küldöttsége Pasic vezetéke alatt ma Párisba érkezett.

A szerb-horvát-szlovén királyság

Páris, január 6. A Petit Journal jelenti: A belgrádi új kormány az ententeval és a semleges államokkal közölte, hogy a szerb királyság szerb-horvát-szlovén egyesített királysággá alakult.

Ujabb ármegállapítások Debrecenben

A temetkezési árak megállapítása

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság a debreceni Árvizsgáló Bizottság által előzőleg megállapított temetkezési árakat jóváhagyta, mely szerint az első osztályu temetés 627 korona 40 fillérben, a másodosztályu temetés 397 korona 40 fillérben és a harmadosztályu temetés 234 korona 40 fillérben állapított meg, mely összegekben azonban az egyházi szertartási költségek nem foglaltatnak.

Az egyes temetkezési cikkekre kiterjedő részletes árjegyzék a temetkezési vállalatok üzlethelyiségeiben ki van függesztve, ott azt a temetető közönség megtekintheti.

Az irányárak e hó 8. napjától kezdve érvényesek s felhívtnak a Debrecenben levő temetkezési intézetek, hogy az árjegyzék átvétele végett a bizottság hivatalos helyiségében, Piac-u. 9.) (Közélelmezési Hivatalnál) e hó 7-én jelentkezzenek.

Vendéglői és kávéházi árak megállapítása

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság a debreceni Árvizsgáló Bizottság által január hóra megállapított vendéglői, kávéházi és cukrászdai irányárakat jóváhagyván, felhívtnak azon vendéglősök, bodegások, kávévások, cukrászok, kávémérések és kifőzők, akiknek árjegyzékai felülvizsgálat végett az Árvizsgáló Bizottsághoz beadattak, hogy az irányárakkal ellátott árjegyzéket folyó hó 8-án, szerdán reggel 8 órától délután 2 óráig a Piac-u. 9. szám alatt, az emeleten levő hivatalos helyiségben (Közélelmezési ügyosztály helyisége) okvetlenül vegyék át, mert folyó

hó 9. napjától kezdve már a megállapított árak kötelezők.

Mint hogy az ilyen árjegyzéknek kifüggesztése minden fent megjelölt üzletben és helyiségben kötelező, az Árvezető Bizottság újból figyelmezteti mindazokat a vendéglősöket, kávézókat, cukrászokat, bodegásokat, kávémérőket, kifőzőket, akik ily árjegyzék-lapokat ki nem váltottak volna, hogy azokat folyó hó 8. napjáig a bizottságtól vegyék át, mert ellenesetben ellenük a kihágási eljárás folyamatba fog tétetni. A felruári ételárjegyzék a januári árjegyzékkel egyidejűleg lesz kiosztva s azok az esetleg változott viszonyokhoz képest 8 nap alatt adandók be a dök be a bizottsághoz.

Megálltak a vonatok a debreceni üzletvezetőség vonalain

Kedden reggel vegyesvonat indul Püspökladányba

Vasárnap este nagy tábla tűnt az állomás épületén azoknak a szemébe, akik a pályaudvar környékén jártok, amely azt hirdette, hogy *további intézkedésig nem indul vonat Budapest felé.* Ezt a táblát ma reggel hirdetemény váltotta fel, amely azt tudatta, hogy a *debreceni márv. üzletvezetőség területén a személyforgalom egyelőre teljesen szünetel.*

A meglepetésszerű értesítés természetesen nagy konsternációt keltett és különböző híresztelésekre adott alkalmat, amelyek között volt az is, hogy a vasutak az egész országban megálltak és ezidőszert az ország egyik részében sem közlekednek a vonatok. Megállapíthatjuk, hogy *erről szó sincs. A forgalom szünetelését kizárólag a debreceni üzletvezetőség vonalain voltak kénytelenek elrendelni,* még pedig szénhiány miatt, az ország többi részeiben azonban a vasúti közlekedés teljesen menetrendszerű és zavartalan.

Érdeklődünk ma az üzletvezetőségnél, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ezt a súlyos intézkedést azért voltak kénytelenek ilyen-hirtelen megtenni, mert még szombaton délután is olyan értesülések voltak az üzletvezetőségnél, hogy a forgalom fenntartásához szükséges szén vasárnap megérkezik. *Ez azonban nem következett be és miután az üzletvezetőség egész területén nem volt szén, a vonatjáratokat be kellett szüntetni. Az üzletvezetőség azonban mindent megtesz, hogy sürgősen megkapja azt a szénmennyiséget, amely a vonatok újból indítását lehetővé teszi* és egy a kereskedelemügyi miniszteriumban, mint *Vázsonyi Jenő* szénkormánybiztostól — aki egyben az államvasutak enőkgazdátja is — azt a biztatást kapta, hogy rövid idő alatt nagyobb szénmennyiséget fognak az üzletvezetőség szénelosztó helyének küldeni.

Ilyenformán a *vonatközlekedés szünetelése csak időleges* és valószínű, hogy ez a kényszerű szünet csupán néhány napig fog tartani. Addig is azonban az üzletvezetőség lehetővé kívánja tenni azoknak, akik Debrecenből el akarnak utazni, hogy ezt megtehessék és ezért időnkint el fog indítani egy-egy szerelvényt Püspökladány irányába. Ez persze mindig csak akkor lesz lehetséges, ha az üzletvezetőség valamelyes szénen kap. *Holnap, kedden reggel 9 óra 33 perckor indul egy vegyesvonat Püspökladányra, amelynek csatlakozása lesz úgy Budapest, mint Nagyvárad felé.* Hogy legközelebb mikor indul újabb szerelvény, azt ezidőszert még nem tudják, de

arra fognak törekedni, hogy ez gyakrabban megtörténhessen. Minden egyes vonatindulást 6—8 órával az elindítás előtt tudatni fogják a közönséggel.

Budapest felé tehát lesz alkalom az utazásra addig is, míg a rendszeres vonatközlekedés ismét helyreáll. — arról azonban, hogy Budapestről Debrecenbe is lehessen utazni, még nem történt intézkedés, mert Püspökladány állomás, amely Debrecen felé szerelvényt indíthatna az aradi üzletvezetőség körletébe tartozik; a debreceni üzletvezetőség azonban már lépéseket tett, hogy a budapesti és nagyváradai vonatokkal Debrecen felé érkező utasoknak szintén legyen időnkint vegyesvonatuk amellyel utjukat folytathassák.

Egyébként arról is szó van, hogy a lehetőség szerint nem csupán Püspökladány, hanem Szatmár—Máramarossziget felé és a többi irányba is indítanak vegyesvonatokat, amiről szintén értesíteni fogják az utazó közönséget.

A debreceni állomásnökség a következő hirdetményt adta ki:

A márv. debreceni üzletvezetősége szénhiány miatt hétfő, f. hó 6-ikától kezdődőleg bizonytalan időre az üzletvezetőség területén közlekedő összes személyszállító vonatok közlekedését beszüntette.

Pető Pál dr. kormánybiztos-helyettes intézkedett, hogy Debrecenből postautomobilok vigyék el a csomagokat és a postát Püspökladányba, ahol azokat az Erdélyből jövő vonatra teszik. Egyben intézkedett, hogy ugyanezek a postautomobilok hozzák el a budapesti postát és a lapokat.

Debrecenben különben egy magánvállalkozó teher és személyszállító autót vett az itt átvonult németektől és ezeket fogja járattatni. Az autójáratot Debrecenbe és Püspökladány között már meg is indította és Püspökladányba már elindultak az első automobilok.

Zavargások Hajduböszörményben

A nemzetőrség sortűzet adott — Két halott, több sebesült

A debreceni karhatalmi parancsnokság ma azt a jelentést kapta Hajduböszörményből, hogy ott *súlyosabb természetű zavargás tört ki,* amelynek folyamán az ottani nemzetőrség kénytelen volt fegyvert használni.

A zavargás azzal kezdődött, hogy néhány fiatal évfolyambeli szabadságon levő katona az egyik korezmában tulhagosan garázdálkodott. A reggeli órákba is benyúló dulajkodást néhány nemzetőr, aki esendire intette a garázda legényeket, meg akarta fékezni — a katonák azonban ellenszegültek és *nekítámadtak a nemzetőrökre.* A katonák sokkal többen voltak, mint a nemzetőrök és így ezek kénytelenek voltak visszavonulni.

A részeg katonák ettől vérszemet kaptak és nagy zsivajja járták be a város néhány utcáját. Az ilyen alkalmakkor összeverődő és mindenre kapható esőselek csakhamar nagy tömegben vette körül a katonákat és *megkezdődött a fosztogatás is. Néhány üzletben garázdálkodtak,* aminek hírére a nemzetőrség *Karap* főhadnagy vezetésével teljes készenlében kivomult.

A főhadnagy, mikor csapata szembetalálkozott a duhaj katonákkal és a tömeggel, felszólította a lányszókat, hogy békésen távozzanak és oszlojanak szét. A felszólításra *közbéldás volt a felelet és az egyik katona a nemzetőrök felé lötte ki a revolverét.* A helyzet különben is fenyegető volt, mire a nemzetőrség *sortűzet adott. A sortűznek az eddigi közlések*

szerint két halottja és több sebesültje volt. A megriadt tömeg erre ijedten szétfutott, a garázda katonákat pedig a nemzetőrök letartóztatták és a rendőrkapitányság fogdájaiba kísérték.

Ezideig nem nyert meglapítást, hogy kik a halottak és a sebesültek és arról sincs részletes jeentés, hogy a fosztogatás milyen mérvet öltött. A debreceni karhatalmi parancsnostág részletes jelentést kért *Karap* főhadnagytól, amely kedden fog beérkezni, egyidejűleg pedig a vizsgálatot is megindították.

A földbirtokreform

Vasárnap, 5-én délután tartotta az Arany Bika kistermében a Polgári Radikális Párt rendkívüli érdekeltségű és fontosságu vitadélutánját.

Mártonfy Marcel dr. egyetemi tanár megnyitó szavaiban kiemelte, hogy a földbirtokreform 10 éve szerepel a párt programján. *Balkányi Béla* dr. előadó nem a párt szempontjából fog beszélni, hanem saját egyéni álláspontját fejtí ki.

Ezután *Balkányi* idr. az ismert jeles közgazda a következőkben ismertette a tárgyat. A mai diskusszió a reform elhető legjobb gyakorlati megvalósítását tűzte ki célul. Ebben a pártnak még nincs határozott programja. A kormány maga is hat hete tárgyal a megvalósítás módjáról, mert ott is vannak eltérő vélemények. Ha a törvény megjelenik, ezzel a kérdés még nincs eldöntve. *Buza Barna* kijelentése, hogy a magyar népet földhöz kell juttatni, egyáltalán nem precíz és a törvény csak ezt a kijelentést szögezi le, de nem oldja meg a problémát. A földbirtok mai megosztása ellenkezik a magyar nép fölfogásával, mely szerint minden katona jogot szerzet magának a földhöz. Ezt a meggyőződést ki nem írhatuk, bár a törpebirtok rendszere ellenkezik a többtermelés gondolattal. Itt nem lehet már semmit sem visszacsinálni és elodázni sem lehet a megoldást.

A legjobbboldalibb álláspontot a kérdésben az *Omge* foglalta el, az 5000 holdas birtokmaximummal. Viszont az ellenkező végletbe esik a kommunista párt, mely Lenin elvei szerint a földet erőszakkal ohatja birtokába venni, másként még ajándékba sem kel neki. Ez irány győzelme az orosz bolsevik hadsereg erejétől függ.

E két szélsőség között foglal állást a polgári radikális és a szociáldemokrata párt. A birtokmaximum 500 hold, melynek értékét a tulajdonosnak megtérítik, az igénylő könnyű fizetési feltételeket kap. A szociáldemokraták és a polgári radikálisok egy része örökbérlet formájában szeretné megvalósítani a tervet, földjáradéknak megfelelő jövedelemmel. A kormány ezt a határozatot hozta tényleg, azzal a módosítással, hogy az örökbérlet bármikor megváltható. Itt tulajdonképpen a szociáldemokraták dogmatikus felfogása érvényesül.

Buza Barna javaslatának beható ismertetése után az előadó megállapítja, hogy a javaslat teljesen megelégedkezteti a kötött birtokról, holott pl. a radikálisok épen ezeknek felosztását követelik első sorban. A párt elűia azonban nem az, hogy most itt azt állapítsa meg, milyennek kellene lenni a törvénynek, hanem hogy ennek keretében a többtermelés tekintetbe vételével mi valósítható meg.

A mezőgazdaság és a nagybirtok érdeke nem azonos, mint azt nálunk eddig 50 esztendőn át hitték. De senki sem gondolt arra, hogy van olyan mezőgazdasági tudás is, mely a kisbirtok érdekét szolgálja. Ily irányú kísérletek sem történtek eddig, holott ma égető fontosságu feladat a törpebirtok termelését növelni. Ne a földreform kérdésének heivességével foglalkozunk tehát itt, hanem igyekezzünk az ily módu többtermelés gyakorlati lehetőségét megtalálni. A felszólalók a végrehajtási módra terjeszkedjenek ki.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után *Ecsedi István* dr. volt az első felszólaló. Világosan és sok gyakorlati érzékkel — melyre ma ily igen nagy szükség van — mutatott rá arra, hogy a földreform problémáját nem a

forradalom teremtette meg, hanem a katonákat már évek óta biztatták a föld ígéretével. — Sajnos, föld nem fog mindenkinek jutni. Ugy a maximumot, mint a minimumot vidékenként kell megállapítani, mert míg Szeged vidékén egy hold földből is meg tud élni egy család, a Hortobágyon pl. 20 hold sem elég. Nem tartja célszerűnek az örökbérleti rendszert, mert a magyar ember csak a saját földjét dolgozza jól meg. Aztán különös lenne, ha a nagybirtok megmaradna magántulajdonban, míg a kisbirtok bérlet. Azonban az elégtelen és fölúsított népet egvelőre úgy lehetne megnyugtanni, ha birtokos és munkás közötti megegyezés alapján ideiglenesen 1 évre bérbe adnák a fölösztandó pacellákat. Ez jó próba is volna, mert bizony sokan ott hagynák és mennének vissza biztos és jó fizetéssel gazdasági cselédnek.

Varga Lajos dr. azt véli, hogy a kérdés megoldásának a munkakérdés és gazdasági industria hiánya az akadály. Hibának tartja, hogy a törvény alkotásánál nem kérdezték meg a községeket. Szerinte a megoldást a nép kezébe kell tenni, mely nagykorúságáról elég bizonyosságot tett 1000 év alatt.

Vásáry József elsősorban azt kérdezi, hogy az itt megvitatott eszmék tulhangzanak-e a terem falain. E reform célja a földmunkásokat jobb helyzetbe hozni. Kísérletezni most nem lehet. Véleménye szerint a felosztott föld még nyomorultabb állapotot teremt, ha olyanok kapják, kiknek személye nem nyújt elég garanciát. Csak azok jussanak földhöz, kiknek anyagi és erkölcsi képessége van az önálló gazdálkodáshoz. Mások jobban éneket, mint alkalmazottak. A szociálisták talán reakciónak fogják tekinteni ezt a fölfogást, de gondolják meg, hogy az orszgnak, melyre annyi teher vár, egyedüli vagyona a föld. — Törpebirtokon nem lehet rögtön többtermelést elérni. Nézzük Oroszországot, a legnagyobb östermelőt, mely a mostani viszonyok következtében éheznek. Mi nem akarunk ide jutni. A gazdálkodást részesedési alapon rendezzük be, a munkásnak első sorban nem föld, hanem jobb megélhetés kell. (Zajos tetszés.) A népiéleti intézmények hiánya a mágnásuralom büne, kívánja, hogy a parlamentben a termelők is képviselve legyenek.

Rauch Árpád a vitadélután célját világítja meg: mindenki tájékozva legyen. Egy esetleg fölvetődő jó eszmének csak örülni fognak Budapesten. A földreformot technikai okokból sem lehet máról-holnapra megvalósítani, ezt kellene megértetni mindenkivel. Ezt szerencsének is tartja. Tájékozást kér a felvetődő sok új probléma felől, mint pl. hogyan oldják meg azt a kérdést, ha egyik falu határában kevés a fölösztandó föld az igénylők számához arányítva és viszont. Új telepítéssel, tanyarendszerrel? Birtokmegosztási statisztika felolvasása után arra az eredményre jut, hogy elegendő modern technikai eszköz segítségével a megmaradó nagybirtokok ezután is megművelhetők.

Rényi Andor dr. Vásáry Józsefnek kíván felelni, nem általános evék, hanem a gyakorlat alapján. A nép sürgősen követeli a földet, még akkor sem akar napszámos maradni, ha így jobb dolga van. Adott heyzet előtt állunk, mert ha követelésüket nem teljesítik, kő kövön nem marad. Egy csekélyesség szükséges csak, hogy a bolsevizmus szikrája lángra lobbanjon és elpusztítson mindent. Az örökbérlet sem szimpatikus a nép előtt. Rásó alispán egyelőre 1—2 éves béretekkel akar segíteni a helyzeten és tárgyal is már ez irányban. A nagybirtokos jószággal kellene segíteni a törpebirtokot, míg ez viszont munkájával segít. Ezen a módon talán közelebb lehet hozni a parasztot a termelő szövetkezet eszméjéhez, mely a többtermelést szolgálja. Sokalja a 200 hold fejenkénti maximumot.

Gábor Dezső aggodalmát fejezi ki afölött, hogy ha a háborút végigharcolt katona anyagi eszközök hiányában nem juthat földhöz, ez keserű elégedetlenséget szül. Altruista kölcsönökre van szükség.

Gulyás István dr. helyesnek tartja a földreformtörvényt, de azzal kapcsolatban oly törvény rögtön alkotását kívánja, mely megteremtí az intenzív gazdálkodásra való szakoktatást.

Balkányi dr. előadó, miután a felszólalóknak háláját fejezte ki, kijelenti, hogy a javaslat termelő szövetkezetek létitése felől is intézkedik. Az Országos Központi Hitelszövetkezet veszi a kisgazdák feletti patronátust a kezébe. A magyar parasztot nem tartja konzervatívabbnak más parasztnál, lehet azt nevelni. Rámutat gazdasági szakoktatásunk ama különleges hibájára, hogy az általa szerzett tudás nem volt rögtön értékesíthető. Erre a legnagyobb nyomattal kell fölhívni a kormány figyelmét. Gábor megjegyzésére azzal válaszol, hogy a kormány tényleg ad ily olesó kölcsönöket. Varga dr. eszméjét, hogy a községek maguk döntenek, nem tartja üdvösnek. Elég, ha a birtokielőző választmány áll két

harmad részben igénylőköl és egyharmad részben birtokosköl. Mindenesetre sok függ attól, hogy a dolgok gyakorlati kivitelezése milyen ember kezébe kerül. Ha a párt megmozgatja a nyivánosságot, már ezzel nagy szolgálatot tesz a népeknek.

Hogy a nagybirtokot ki fogja megművelni? A felosztás nem megy oly gyorsan és ha a katonák 210 K leszerelési segélye elfogy, rögtön lesz munkás. A reform minden esetre nagy befolyással lesz a munkabérfiacra, meg fogja valósítani a rokkantsági biztosítást és jobb létfeltételeket teremt. És ha a nagybirtok ezután nem tud existálni, feloszlik.

A magas színvonalú vita állandóan leköttötte a közönség érdeklődését. (F. K.)

A románok nem folytatják az előnyomulást

Aradot és Nagyváradot nem szállják meg

Kolozsvár, január 6. A keletmagyarországi fő kormánybiztosság fontos tanácskozást folytatott a román katonai parancsnoksággal és megállapodást kötött velük.

A románok — a megállapodás szerint — megállanak azon a határvonalon, ahova eddig eljutottak. E határvonalon túl nyugat felé semleges zónát állapítanak meg, amelyen francia csapatok tartják fenn a rendet, míg a semleges zónán túl a rend fentartásának köteles-

sege a magyar csapatokra hárul. A megszálló csapatok részére a határvonal szélső pontja Kolozsvár, Déva, Nagybánya.

E szerint tehát nem szállják meg Nagyváradot és Aradot.

Az egyezmény szövegének betérjesztése és aláírása legközelebb megtörténik. A béketárgyalásokig a román csapatok nem terjeszkednek tovább.

Az idegen csapatok inváziója

A hadügyminisztérium sajtóosztálya az ország területére benyomult idegen csapatok helyzetéről a következőket jelenti:

Pozsonytól keletre a csehek a Pozsony—Ivanka—Cseklész vonalig nyomultak elő. A Turócz völgyében Losoncra előretolt cseh

erők utjukban megszállották Zólyomot és Besztercebányát. Kassa helyzete változatlan. A Mura vidékén és Erdélyben nincs újabb esemény.

A csehek észak és nyugat felől kisebb erőkkel előnyomulóban vannak Galánta felé. Egyébként nem történt lényeges változás.

A debreceni színészet

— A színigazgató válasza —

A Debreceni Független Ujság vasárnapi számában „A közönség köréből” főcím és kétrendbeli alcím alatt „Egy színházi bérlő” aláírással cikk jelent meg, amely inkább személyllyemmel, mint a színművészettel foglalkozik.

Miután az én hivatásom a színházigazgatás és a színjátszás, nem a cikkezés és miután az én működésem elbírálására hivatott közönségem tetszése, tapsai és pártfogása megvédenek minden — bármilyen rejtett tendenciákból fakadt — támadás ellen, miután a jelenlegi támadás nívója is olyan, hogy ahhoz nem szabad leszállanom, miután továbbá a színház ügyeiben járatos emberek előtt a cikkirő intenciói s vezérlő gondolata nagyon is ismert és végül, mert a cikkirő „egy színházi bérlő” álnév alá rejtőzik, holott nem bérlő, — nem akartam és a személyemet illető részre nem is fogok a cikkirőnek felelni. De mert nem akartam azt sem, hogy a cikk olvasói hallgatásomat félremagyarázzák, a cikkirő igen kevés állítására mégis válaszolnival vagyok kénytelen.

Általánosságban jegyzem meg, hogy cikkirőnek ezirányu jelentkezése nem első eset. Mint „több színházi bérlő” szokott ő a városi tanácshoz is ilyen névtelen leveleket intézni, ott azonban már ismerik a részint „egy”, részint „több” színházi bérlő-t és miután a kérésre elrendelt vizsgálat igazolt engem, félreteszik az ilyen molasztáló irkálakat.

Ugyancsak általánosságban jegyzem meg, hogy mivel nagyon is sokat adok közönségem itéletére és arra, hogy különösen a bérlőim meg legyenek elégedve, állandóan érdeklődöm több, nem a „több” bérlőnél és színházlátogatónál, meg vannak-e elégedve,

van-e valami kifogásuk. Ha van, vagy volt, nyomban intézkedtem, hogy a hiba elő ne forduljon többé. De mondhatom, alig volt olyan kifogás, amelynek oka az én működésemben lett volna. Sajnos, azokat a jelzőket, amelyekkel cikkirő bővelkedik, vissza nem adhatom, nem rendelkezem velük.

Lássuk hát az igazságokat.

Először is: Merem állítani, hogy előadásaim voltak olyan gondosak, szépek és sikerültek, mint azok, amelyekre cikkirő hivatkozik, de sem Aradon, sem Pozsonyban, sem Nagyváradon nem látott.

Hiányzik — állítja a cikkirő — hősszerelmes, társalgási színész, hősnő, vígjátéki szubret. A hősszerelmes L a d a n y i Imre. — Miután azonban a közönség köréből az az óhaj nyilvánult meg, hogy szerepkörét másra! töltsen be, ennek eleget is tettem és már gondoskodtam helyettesítéséről és leszerződöttem Bihari Akost. Hiányzik a társalgási színész — mondja tovább. Ezek a következők: O l á h Ferenc, K i s s Ferenc, S t e l l a Gida. Tehát három is. Nincs hősnő. Ezzel szemben itt van M a r k o v i t s Margit kiaszszikus hősnői szerepekre és V e r ő Márta modern hősnő. Nincs vígjátéki szubret. Itt van D a k a Anna, B o r o s n y a i Kató és S z e m e r e Nelli.

A karszemélyzet száma 28 s nem, mint cikkirő írja, 16, tehát több mint amire kötelezve vagyok. Ez a karszemélyzet pedig mindig el tudja látni az előadást, mert a műsorsort sohasem állítom úgy össze, hogy kétfelé legyenek elfoglalva és így sohasem voltak e miatt félórás szünetek. Műsorváltozás az egész szezonban nem volt. És az, hogy addig, míg egyik szereplő az egyik színházból a másikba átmegy, nem kezdhetik az előadást és félórát is várni kell, csak a cikkirő cikkében fordul elő.

A személyzet számára vonatkozó állítás is igen meggondolatlan és a valóságot megsze elkerülő, mert én szerződésszerűen kötelezve

1918/41
Küpe...
Küpe...

vagyok 32 tag szerződésére és én szerződ-
tettem 41 tagot.

Szereplő hiányában sohasem történt
meg, hogy szerepeket kihúztunk volna. A
Szerető-t a budapesti Vígyszínház rendező-
példánya és meghuzásaival adattam elő, a Do-
lovai nábob leánya-ra vonatkozóan a rende-
zőm, László Gyula kijelentése alapján ál-
lítom, hogy a cikkírónak a szerep kihuzására
vonatkozó állítása igazság tekintetében erő-
sen sántít.

A premiereket gondosan készítjük elő,
sokkal több gondossággal, mint amilyennel
cikkíró adatait megválogatta. Próbák rende-
sen és épen kellő számmal vannak, ha a cikk-
író nem is tud róla.

A darabok kiállítására szintén nagy gon-
dot fordított. A legnagyobb gondokkal és ál-
dózatokkal szerzek be minden anyagot, amit
csak lehet és ha mást nem tudok tenni, anyag
hiányában átfestetem a díszleteket. Festőmü-
termemben két festővel és kárpítóssal állan-
dóan folyik a munka, épp úgy kárpitos és
asztalos műhelyemben, amit én létesítettem.

Társulatom tagjainak fizetését a magam
iniciatívájából emeltem és a kar tagjaimak
legkisebb fizetése ma 3600 korona és 600-
1200 korona délutáni és más föllépések díján
kívül, a legnagyobb karfizetés 6000 korona.
Kardalosnak 200-250 koronás fizetése egy-
általán nincs és ebben a szezonban nem is
volt. Az elsőrangú tagok legkisebb fizetése
6000 korona, ilyen is csak három van, de
emellett megvan a föllépések által való mel-
lékkeresetük. Még a kezdőknek is, akiknek
országos székés szerint 3000 korona a fize-
tése, én 3600 koronát adtam, amint kikerül-
tek az iskolából és van kezdőm, akinek majd-
nem havonként emeltem a fizetését most már
6000 koronára. Ehbérek egyáltalán nincsenek
a színházaimnál és mondhatom, aligha akadna
a cikkíró egyetlen tagra, aki ellenem pénz-
kérdésekben szólana.

Fájdalmasan kiéleződő hevességgel tá-
mad meg engem a cikkíró azért, hogy a kö-
zönség megtölti a színházaimat. Hát ez igaz
és ezért hálával, köszönettel, szeretettel és
minden igyekevéssel szolgálom és akarom
is szolgálni a közönségemet, amely — min-
den előadásom bizonyítja — nemcsak meg-
tölti a színházat, de jól mulat és élvezettel
hallgatja és nézi az előadást, könnyezik és
kacag.

Mindezt azonban csak az én kedves kö-
zönségemnek mondtam el, nem pedig a cikk-
írónak, akit ezek után mások is azzal a szem-
mel fognak nézni, mint én, ha az igazságot
szeretik és akarják. Az igazságtól nagyon
messze elkalandozott a cikkíró. Hogy meny-
nyire, az elmondottak után mindenki látja. —
Hogy pedig miért tette e kalandos utat, ő
maga adja meg a feleletet a végén, amikor
ezt mondja: „jörjön ki (a tanács) új pályázatot.
Akad pályázó elég.” Ezt tudom, csak azt nem
tudom, mi érdekeltse van benne a cikkíró-
nak.
Heltai Jenő.

Botrányok az egyetemi ifjuság nagygyűlésén

Tüntetés Jászi Oszkár ellen

Budapest, január 6.

Az egyetemi főiskolai ifjuság ma 11 óra-
kor a Vigadóban nagygyűlést tartott, amelyre
a Budapesten tartózkodó székely gárda tiszt-
jeinek vezetésével nemzeti lobogó alatt föl-
vonult.

Garba Károly megnyitó beszédében arra
hivatkozott, hogy a magyar nép legföltettebb
kincse, a szabadsága és arra, hogy a legutóbbi
idők nemzetietlen irányi milyen katasztrófa-
val fenyegeti az ország határát.

Lovász Márton hosszabb beszédet
mondott. Kifejtette programját és rámutatott

annak az iránynak a szükségességére, amely
hajlandó a nemzetietlen iránnyal a legélesebb
küzdelmet fölvenni.

E közben lépett be a terembe Bartha
Albert volt hadügyminiszter, akit a hallgatósá-
g lelkes óvócióban részesített.

Közben a karzaton néhány bolsevik
folyton zavarta a gyűlés menetét és lekiabált.
Amikor Nagy László, az egyik szónok a
román kérdéstről beszélt s azt mondta: csak
két irány van ma, egyik a radikális, másik
az anarchista, a karzatról egy éles hang sí-
vított le:

— Éljen a bolsevikizmus!

Erre óriási botrány tört ki. A közönség
dühbe elementáris erővel tört ki, fölhajoltak a
karzatra és a bolsevikizmust éltető embert
félholtra evették.

Nagy György és Bartha Albert szó-
laltak ezután, Bartha elhárította magáról a
reakció vádját és kijelentette, hogy aki ma
reakciós az hazaáruló, székely ember pedig
sohasem volt hazaáruló.

A következő szónok Wagner Károly
dr. Jászi politikájáról szót elítélően, a
mely a bolsevikizmussal és kommunizmussal
kacérkodik. Politikáját árulásnak ne-
vezte a magyar nemzet tradícióival szemben.

E beszéd hatása alatt a gyűlés résztvevői
akiknek tömege az utcán hozzájuk csatlako-
zott polgársággal több ezerre növekedett az
utcára vonult és sokáig tüntetett a Kossuth-
nőtér énekelve és az ország integritásá-
ért, miközben folyton zúgott a kiáltás:

Vesszen Jászi!

HIREK

A polgárőrség szervezése. A polgár-
őrség felállítása érdekében megindult moz-
galom a város társadalmának minden réte-
gében megértésre és támogatásra talált. Na-
ponta százával jelentkeznek felvételre és
szorgalmasan viszik a gyűjtőleveket. Felka-
rozták a mozgalmat a politikai pártok veze-
tőségei is és a pártívek között a legnagyobb
eréllyel indult meg a toborzás. A független-
ségi és köztársasági párt elnöksége gondos-
kodott arról, hogy a pártirodákban gyűjtő-
leveket álljanak rendelkezésre s minden párt
megalkotta a maga szervező, illetve toborzó
bizottságát. Polgárőri gyűjtőleveket átvehetők a
polgármesteri hivatalban, a rendőrfőkapit-
ányságnál (l. em. 59. ájtó) s a szellemi mun-
kások egyesületének elnökségénél (Batthyány
utca 14. sz.).

Salgótarjánban rend van. Salgótarján-
ból táviratozzák: Szombaton este lecsende-
sült a zendülés. A csöcselék felhasználva a
politikai okokból keletkezett hangulatot, lo-
pott, rabolt, fosztogatott, gyilkoll. A rend tel-
jesen helyre van állítva, bár a hangulat igen
izgatott, aminek főoka, hogy a várost fegy-
veres csapatok szállották meg és ma reggel
kihirdették a statáriumot. Reggel a rendes
időben a munkásság felvette a munkát. Fő-
városi tudósítónk jelenti, hogy a fővárosban
az a hír terjedt el, hogy a Salgótarján köze-
lében fekvő Somoskőújfalun hasonló zavar-
gások törtek ki, de azt nem erősítették meg.

Szabad Iskola. Ma este 6 órakor kezd
meg a Szabad Iskola népszerű előadásait. Az
előadó R. Kiss István dr., a debreceni egye-
tem tudós történettanára, aki a magyar faj
történeti fejlődését fogja megismertetni a hall-
gatósággal. A mai előadásban kifejti a faj-
leg történeti jelentőségét, majd rátér a ma-
gyarság származásának ismertetésére, azután
elmondja, hogyan alakult meg a magyar ál-

lam, végül a telepítésekről fog beszélni. Kül-
lönös jelentősége van épen napjainkban an-
nak, hogy minden magyar ismerje fájának
történetét, mert ebből merithet erőt és kitar-
tást a megpróbáltatások e nehéz óráiban s re-
ményt a haza jövőjére. Az előadás, mely az
Ipartestület dísztermében (Simonyi-utca 1.
c. II. e.) tartatik, ingyenes.

**A hajduböszörményi polgármestervá-
lasztás.** Hajduböszörményi tudósítónk jelenti:
Hajduböszörmény város képviselőtestülete
ma tartotta meg Pákozdy Sándor alispán
elnöksége alatt közgyűlést, amelyen a lekö-
szönt Somossy Béla helyetti polgármesterré
egyhanguan Nevezky János rendőrkapi-
tányt választották meg, aki a polgárság álta-
lanos szeretetét és bizalmát élvezi.

**A Nevelőmunkások Országos Szövet-
ségének debreceni kamarája létfőn választ-
mányi ülést tartott,** melyen az országos kon-
gresszus előkészítését és a polgári iskolai ta-
nárképzés reformjának megvalósulásával
kapcsolatban a polgári iskolai tanárokkal
egyenlő anyagi javadalmasításban részesülje-
nek. A kérelmet pártolólag terjeszti a ka-
mara a közgyűlés elé. Továbbá a kamara,
mint egyedül jogosult szerve a helyi pedago-
gusoknak, állást foglalt az ellen, hogy neve-
lésügyünk mostani szomorú állapotában bár-
mely iskolák a rendőrség laktanyának fel-
használjon, mikor kaszárnyák és más középü-
letek is rendelkezésre állanak. Határozatáról
a kormánybiztos jegyzőkönyvi kivonaton
értesíti. A kamara választmánya hangsü-
lyozza, hogy semilyen más egyesület nem
képviselet a helybeli összes nevelőmunkáso-
kat, csak a helyi kamara.

Az iparosság tömörülése. Az idők jele,
hogy az évtizedeken át szervezetlenül és
szétzilvás mellett élő iparostársadalom né-
hány hét alatt oly hatalmas táborra nőtte ki
magát, amilyent a legoptimistább felfogás
sem remélt. Ugyszólván minden számottevő
önálló iparos teljes odaadással csatlakozott a
debreceni önálló iparosok szervezetéhez, a
mely e hó 5-é délelőtt fél 10 órakor tartotta
a tagok impozáns részvétele mellett, alakuló
közgyűlést az Iparoskör dísztermében. — A
közgyűlés legfontosabb pontját, a szervezet
alapszabályait, Girtsis József ismertette, en-
nek elfogadása után pedig megejtették a tiszt-
váltást. Elnökül Hubert József asztalost, alel-
nökül: Nánási Lajos kőművest, jegyzőül Ro-
senberg Ferenc műszerészt, pénztárnokul
Rózsási József bádogost választották meg.
Ezenkívül választották még egy 20 tagból
álló végrehajtó bizottságot, melyben minden
szakma képviselve van. A tisztikar nevében
a megválasztott elnök mondott köszönetet s
egyben kitűzte az irányt, amelyen haladni ki-
ván. — Hangsúlyozta, hogy mint a szociál-
demokrata párt régi harcosa, most is ezen az
úton kíván haladni s az egyesületet — amely-
nek politikai és gazdasági súlyát már a leg-
közelebbi időben jótékonyan érezni fogja
Debrecen város s az iparosság — mindig a
haladás ösvényén kívánja vezetni. Kiemel-
kedő pontja volt az ülésnek a hadbavonult
iparosok felségélyezése s a polgárőrséghez
való csatlakozás kimondása. Az utóbbi kérdés
részletes megvitatása céljából az iparosta-
nácsához utaltatta. A vezetőség ezután közli,
hogy a további beiratkozások az Ipartestület
helyiségében a hivatalos órák alatt eszközöl-
hetők, ugyanott a már befizetett tagdíjakról
szóló igazolványok is átvehetők. A tagsági
díj havi 50 fillér. Mint a jelek mutatják, az új
egyesület, amelynek már kb. 3000 tagja van,
biztos támasza s harcosa lesz az iparosság
egyetememes érdekeinek.

Ismeretlen holttest az utcán. A Vá-
mospécsi-úton, a Halas-telep közelében, ma
reggel az arrajárók egy férfi holttestét talál-
ták, akinek a fejét valami súlyos tárggyal be-
zúzták. A rendőrség most megindította a nyo-
mozást a megölt ember és a gyilkos, vagy
gyilkosok kilétének kiderítése érdekében.

Hír orosz hadifogságból. Havas Zol-
tán szakaszvezető az oroszországi Tockve
foglaltárból levelet intézett a polgármes-
teri hivatalhoz, amelyben családja után tuda-

kozódik. Felhívják a hozzátartozók, hogy a válasz megadhatása végett a polgármesteri titkári hivatalban jelentkezzenek.

— **Pályázat állatorvosi állásra.** A napokban jelent meg a kormánybiztos-főispán hirdménye két állatorvosi állás betöltésére, a melyek közül az egyik a vágóhídi I. oszt. állatorvosi állás. Erre az állásra több pályázó van, akik közül egyik a vágóhídnak régi, érdemes állatorvosa, aki már három és fél év óta van ott behelyesítve és aki felettis hatóságának és a husiparosoknak és a nagyközségnek bizalmát és elismerését is bírja. — Tekintettel arra, hogy a vágóhídi állatorvosi állás a jelenlegi viszonyok között igen fontos állás, kétségtelen, hogy arra azt nevezik ki, aki gyakorlatával és arravalóságával bizonyosságát adta annak, hogy ott megfelel hivatásának. És itt még az sem jöhet tekintetbe, hogy az arravaló állatorvosnak van-e tisztai állatorvosi vizsgája, vagy sem, amit különben már egy régebbi miniszteri rendelet is hatályon kívül helyezett és amit más hatósági orvosnál sem vettek figyelembe. Épen ezért a pályázati hirdményben foglalt eme kikötéshez nem is lehet ragaszkodni. Valakit a tudás, gyakorlat és arravalóság predestinálhat egy állásra, de nem egy vizsgai bizonyítvány.

— **Menekült városi alkalmazottak figyelmébe.** A községi és város alkalmazottak kormánybiztosának rendelete alapján felhívom a város területén tartózkodó, működésükben gátolt és hivatalos székelyüktől távol lévő városi alkalmazottakat, hogy összeírásuk végett a polgármesteri titkári hivatalban (város-háza, I. em. 4.) haladéktalanul jelentkezzenek. Csóka, Sámuel, h. polgármester.

— **Az Országos Ügyvédszövetség debreceni osztálya** vasárnap gyűlést tartott, a melyen főképen az ügyvédi tarifa kérdését tárgyalták. Így elhatározták, hogy a perenkívüli ügyekben is díjskálát állítanak össze. Tárgyalták továbbá az ügyvédek kollektív szerződésére vonatkozó beadványt, a melynek megbeszélésére bizottságot küldtek k. Élenk vita fejlődött ki a II. néptörvény 19. szakaszának értelmezése körül, mely adózási szempontból tilosnak jelenti ki az ingatlanok elidegenítését és megterhelését. — A telekkönyvi hatóságok e szakaszt tévesen úgy magyarázzák, hogy semmiféle elidegenítést és megterhelést nem lehet telekkönyvileg keresztülvinni. Az ügyvédszövetség tehát sürgőnyileg fordult Berinkei igazságügyminiszterhez, hogy e törvényszakasz hiteles magyarázatát adja. A gyűlés még Horváth Sándor dr., Schwartz Antur dr., Horvay Tamás dr. és Kuthi Sándor dr. indítványai alapján több üdvözletet tett az ügyvédi kar érdekében.

— **A „Hangya”-szövetkezet szervező bizottságának értesítése** címén a vasárnapi számban leközölt tiltakozásunk ellensúlyozására névaláírás nélkül megjelent nyilatkozatra nem akarunk hosszabban válaszolni, csak azt jegyezzük meg, hogy mi a „Hangya” szövetkezeti mozgalom nem azért indítottuk, hogy magunknak vagy másnak bizonyos állásokat teremtsünk, mint ahogy ez a múltban az urak között szokásban volt, hanem azért, hogy Debrecen társadalma minden rétegének érdekeit szem előtt tartva, ezt az áldásos intézményt minden család számára hasznossá tegyék. Sem Barcza Andor, sem más nem vágyik arra, hogy a szövetkezetnél vezető pozíciót biztosítson magának, de éberem vigyázzon akarunk arra, hogy a szövetkezet vezetésében csakis olyan polgárok foglaljanak helyet, akik dolgozni akarnak és tudnak és nemcsak neveléssel szerezni. Azt szeretnők, hogy a megválasztandó igazgatóságban a társadalom minden rétege képviselve legyen. Ezért hibázta tehát el főként Reitz János ur és a Kat. Népszövetség, mikor fentartással tilt az igazgatóság kinevezése tekintetében. — Oda nem nagynevű urak kellene, hanem dolgozó polgárok. Ezért tiltakozunk mi a legérélyesebben minden nagynevű ur igazgatósági kinevezése ellen. — S még valamit. Ha Reitz urék is ilyen önzetlen céllal indították

meg a mozgalmat, miért nem csatlakoztak az általunk már akkor több mint egy hónapja megindított akcióhoz? Végül pedig mi nem I, hanem 5-9 főközletet akarunk felállítani Debrecenben, nem volt tehát ok a féltékenykedésre, külön akcióra s zavarcinálásra. Az igazgatóság kinevezését pedig a tagok közgyűlésére bizzuk, a „Hangya” szabályai szerint. A „Hangya” szervező bizottsága.

— **A Magyarországi Vas- és Fémmunkások Szövetkezetének** debreceni csoportja e hó 12-én délelőtt 8 órakor tartja évi rendes közgyűlést az Uranus-mozgósínház helyiségében. Felhívjuk az összes Debrecenben lévő vas- és fémmunkásokat, hogy okvetlenül jelenjenek meg. A vezetőség.

— **A Katonatanács ülése.** A Katonatanács végrehajtó bizottsága ma, kedden délután 2 órakor a város-háza tanácstermében ülést tart, melyen az esküdtszék póttagjai is kéretnek teljes számban, pontosan megjelenni. Utána fél órkor a Katonatanács teljes ülést tart. III. és István főhadnagy. Jegyző.

— **A II. kerületi szociáldemokrata párt-szervezet** e hó 9-én este fél 7 órakor az Uranus-mozgó (Csapó-utca) nagytermében nyilvános értekezletet tart. Minden elvtárs ott legyen!

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

KEDD: Tul a nagy Krivánon 25-ik előadása. Bérletszűnet.

SZERDA: Szabin-nők elrablása, vigjáték. — C) bérlet.

CSÜTÖRTÖK: Szabin-nők elrablása, vigjáték. A) bérlet.

PÉNTEK: Tiszavirág, operett. B) bérlet.

SZOMBAT: Délután: Szabin-nők elrablása, vigjáték. Este: Tul a nagy Krivánon, operett. C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután: Jogot a nőknek, vigjáték. Este: Tiszavirág, operett.

Vigszínház

KEDD: Cserebere, vigjáték.

SZERDA: Kóristalány, operett.

CSÜTÖRTÖK: Kóristalány.

PÉNTEK: Császár katonái, szimni.

SZOMBAT: Délután: Tavasz, operett. Este: Császár katonái.

VASÁRNAP: Délután: Stambul rózsája, operett. Este: Császár katonái.

Cserebere. (Ujhelyi Nándor 4 felvonásos vigjátéka.) A Vigszínház mai prózai ujdonsága nem nagy színpadi multra tekinthet vissza, kevés pesti reklám előzte meg és az előadás korai kezdetének első napja lévén, a közönség kevésbé nagy számban nézte meg a premiért, mint az máskor történt volna. Pedig ha a darab nem is nagy irodalmi érték, az előadás által biztosított élvezetért érdemes a megtekintésre. Az előadók igyekeztek igen jó vigjátéki előadást produkálni, ami a legnagyobb részben sikerült is, bár néhol egy kissé nagyobb szereptudás ellett volna. — A két főszereplő, Kiss Ferenc és Borosnyai Kató, megelégtettek a várakozásnak. — Borosnyai Kató pompás vigjátéki színésznővé erősödött. Tehetsége és egyénisége, amely egyaránt érvényesült mai előadásában (Margit), meghozták neki a sikert. Kiss Ferenc, aki még nem sok számottevő szerepben látunk, mai szerepében (az iró) egyszerre tanúságot tett arról, hogy benne értékes tagot nyert a debreceni színpad. Tehetséges, intelligens művészembernek bizonyult, akinek tiszta, szép beszéde, nagy játékkészsége és képessége öt kitűnő színésszé teszik. — Az együttesben, amelynek sikeres működéséért L adányi Imre rendezőt is elismerés illeti, a szereplők mindegyikének dicséret jár. — Szabó Gyula, akinek játékán a közönség igen jól mulatott. Zilahy Pál, Nagy Jenő, Daka Anna, P. Jancsó Juliska s Je-

nőfi Jenő, aki igen sikerült alakot mutatott be, mind igen jók voltak és méltó részesei a sikernek. (—)

A színházi iroda hírei. Előadások kezdete. Az új záróra kezdetével a színházi előadások este fél 7 órakor kezdődnek. — **Cserebere.** A Vigszínházban ma este fél 7 órai kezdettel Ujhelyi nagy sikert aratott vigjáték-ujdonsága, a Cserebere kerül színre. — **Tul a nagy Krivánon.** A Csokonai-színházban ma este fél hét órai kezdettel a Tul a nagy Krivánon operettnek lesz a 25-ik publikáris előadása. — **A Kóristalány szerdán** kerül színre a Vigszínházban. A címszerepet Honthy Hanna játssza. — **A Szabin-nők elrablása** kacagató bohózat kerül színre C) bérletben szerdán a Csokonai-színházban. — **Szenzáció** s bemutató lesz a Vigszínházban pénteken, amikor a császárság idejéből írt nagyhatású szimniüjdonság, a Császár katonái, kerül színre.

A vörös lobogó, a világforradalom drámája négy felvonásban. Ezt a nemzeti irányzatú filmet közkívánatra még ma is műsoron tartja az Apollo. Minden jelenete, minden részlete a mai ember életének, fájdalomának, félelmének és reményiségének tükröképe. Ne mulassza el senki ezen hatalmas, mondhatni legaktuálisabb drámát megnézni. — **Jegyelvétel.** Előadások 5 és 7 órakor.

Egvenlőség. Barrey világhírű szimnijét ma utoljára mutatja be az Uránia. Előadások 5 és 7 órakor.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szöig 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szöig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kövér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-ezüstöt, szölv zalogleveleket (zálogcédulákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Gummi-bélyegzőt

pecsénnyel és mindenféle vésést fémbe készít **PAULÓ vésnök** Batthyányi-utca 22. szám Gummi-bélyegzőt 24 óra alatt készítek.

Eladó Bundi utca 7. szám alatt levő ház, mely magában foglal egymásba nyíló 3 szobás lakást, konyha, kamra és istállót. Debreczeni Gazdák Bankja, Kosuth-u. 17.

Egy elpész-segéd ajánlkozik munkára. Cim Róth, Tiszalök.

Lapkihordó

személyeket jó fizetéssel felvesz a kiadóhivatal. :: ::

VISZKETEGSEGET, SÖMÖRT, RÖHT a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fiesch-féle eredeti, törvényesen védett „SKABOFORM-KEMŐCS”. Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fiesch-félel kérjünk. Próbátégely K 4.—, nagy tégely K 6.—, családi tégely K 15.—. Debreczen és vidéke részére főraktár Reichard Sándor Cillag gyógyszerár Árpád-ter 1. és Gröz Nagy Ferenc Arany Egyszaru gyógyszerár. Vételre a „SKABOFORM” vevőlevele ügyellünk.

KIFUTÓ FIU

FELVÉTELIK A KIADÓ-HIVATALBAN

Akinek

törött aranya, ezüstje, ékszere, vagy zalogjegye van eladó, hívja meg Kramert, Arany Bikabérház 3.

Hajdusági rudsodró

legjobb békebeli minőségben kapható

GRÖSZ NAGY FERENCZ gyógyszerésznél. „Arany egyszaru” gyógyszerár, (színház mellett).

Viszontelárusítók kedvezményben részesülnek.

Első ház.

Főtér, villamos, vasúthoz közel, jövedelmező bérház, kétrendbeli utcai modern és többrendbeli udvari lakással. 3, esetleg 5 szoba aronnali beköltözésre eladó. Dezső, Maróthy-utca 19.

Trogópet

egjohban javít Keszier, első debreceni műszerez Széchenyi-u. 1.